

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

bijlage(n)
2

betreft
Bestuursakkoord

ons kenmerk
BB/U201100764
Lbr. 11/026

datum
21 april 2011

Samenvatting

Hierbij leggen wij u het onderhandelaarsakkoord voor dat het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen hebben gesloten. Wij geven in deze brief eerst een samenvattend beeld van het onderhandelaarsakkoord en de weg daarnaartoe. Vervolgens schetsen wij het verloop van de onderhandelingen en de VNG-inzet daarbij. Daarna volgt een overzicht van de positieve resultaten en van de zorgpunten. Tot slot benoemen wij de procedure van de ledenraadpleging en de besluitvorming op 8 juni.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

betreft
Bestuursakkoord

ons kenmerk
BB/U201100764
Lbr. 11/026

bijlage(n)
2

datum
21 april 2011

Geacht college en gemeenteraad,

Hierbij leggen wij u het onderhandelaarsakkoord voor dat het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen hebben gesloten. Wij geven in deze brief eerst een samenvattend beeld van het onderhandelaarsakkoord en de weg daarnaartoe. Vervolgens schetsen wij het verloop van de onderhandelingen en de VNG-inzet daarbij. Daarna volgt een overzicht van de positieve resultaten en van de zorgpunten. Tot slot benoemen wij de procedure van de ledenraadpleging en de besluitvorming op 8 juni.

Onderhandelingen en resultaten samengevat

De onderhandelingen om tot dit resultaat te komen, waren intensief en niet altijd gemakkelijk. Het uiteindelijke onderhandelaarsakkoord (verder: 'akkoord') bevat een groot aantal positieve onderdelen, maar ook een onderdeel waarop de VNG meer had willen bereiken.

Op verschillende onderwerpen zijn heldere resultaten geboekt. Met name rond de decentralisaties van de Jeugdzorg en de AWBZ biedt het akkoord duidelijkheid. Gemeenten kunnen daardoor aan de slag. Ook zijn er concrete afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de terugdringing van regeldruk en toezicht en over de verdere ontwikkeling van de e-overheid.

Met het akkoord wordt een beweging doorgezet waarin gemeenten nog beter tot hun recht komen als eerste overheid. Het takenpakket van de gemeente wordt versterkt, met name op het terrein van werk, zorg en jeugd. Bij werk wordt nu daadwerkelijk gekozen voor een meer integrale benadering gericht op activering en participatie. Gemeenten worden in staat gesteld hun lokale zorgtaken nog doelmatiger uit te voeren. De overdracht van de jeugdzorg aan gemeenten stelt hen in staat de verantwoordelijkheid voor samenhangende ondersteuning en hulp aan kinderen en hun gezinnen vorm te geven en waar te maken.

Op één onderdeel leven echter nog zeer grote zorgen. Dat betreft de nieuwe taken op het terrein van de arbeidsmarkt en de relatie met de herstructurering van de Wsw tot een voorziening voor beschut werken. Er zijn weliswaar belangrijke afspraken gemaakt, maar er blijft een grote zorg dat de afspraken in de praktijk onvoldoende blijken te zijn. Naast een bedrag van 400 miljoen euro wordt nog deze kabinetsperiode de herstructurering op basis van een evaluatie beoordeeld en wordt beoordeeld of en zo ja hoeveel extra financiële middelen noodzakelijk zijn.

De ondervinding van het bestuur van de VNG is dat dit resultaat het uiterst haalbare is op dit moment. Het bovenstaande overwegende, heeft het bestuur besloten het akkoord te tekenen en ter raadpleging en goedkeuring aan u voor te leggen.

Proces van onderhandelingen en inzet VNG

Met een bestuursakkoord kunnen zekerheid en goede randvoorwaarden voor gemeenten worden bedongen voor een kabinetsperiode. Dit kan door een integrale benadering en een bredere betrokkenheid dan alleen de vakdepartementen.

De Algemene Ledenvergadering van de VNG heeft op 9 juni 2010 de VNG-inzet voor de onderhandelingen vastgesteld in de resolutie 'Het perspectief van Gemeenten'. Gemeenten pleiten in deze resolutie voor decentralisatie van Jeugdzorg, decentralisatie van delen van de AWBZ en regelingen voor de onderkant van de arbeidsmarkt, inclusief voldoende handelingsruimte voor gemeenten en voldoende financiële middelen.

In het regeerakkoord zijn deze decentralisaties opgenomen, echter wel met taakstellingen die de gemeenten nadrukkelijk raken. De onderhandelingen over dit onderhandelaarsakkoord waren daardoor intensief en moeilijk, zeker in vergelijking met vier jaar geleden. Voor de VNG was het belangrijk om afspraken te maken die gemeenten voldoende in staat stellen om de taken waar zij voor staan uit te voeren, oftewel voldoende beleidsvrijheid en financiële middelen en een beperking van informatieverplichtingen en toezicht.

De onderhandelingen gingen niet over de beleidskeuzes van het kabinet; dat is een zaak tussen het Rijk en de Staten-Generaal. Wij nemen hiermee niet de verantwoordelijkheid voor het regeerakkoord over. Het uitgangspunt van de VNG was niet de taakstellingen die het Rijk zich heeft voorgenomen in het regeerakkoord of de polisvoorwaarden voor de cliënten, maar de vraag of gemeenten voldoende in staat worden gesteld de taken waar zij voor staan, uit te kunnen voeren.

De VNG heeft geprobeerd de leden zo veel mogelijk bij het proces te betrekken. In januari zijn vier ledenbijeenkomsten georganiseerd in Eindhoven, Enschede, Groningen en Leiden. Daarnaast zijn

twee gezamenlijke vergaderingen van de adviescommissies van de VNG gehouden.

Positieve resultaten op veel terreinen...

Op de terreinen Jeugdzorg en AWBZ zijn goede resultaten behaald bij het verruimen van de beleidsvrijheid van gemeenten, de vaststelling van de omvang van de budgetten en het beperken van het toezicht. Daarnaast zijn er goede randvoorwaarden gecreëerd voor het monitoren van de voortgang van de decentralisaties. De overheveling van de correcte budgetten wordt onafhankelijk getoetst. Ook zijn cumulatiebedingen opgenomen voor specifieke groepen die mogelijk geraakt worden door meerdere maatregelen en is het financiële herverdeelrisico van de decentralisaties voor gemeenten beperkt.

Ook op het moeilijke gebied van werk zijn vermeldenswaardige, goede resultaten geboekt. Zo wordt de Wet Werken naar Vermogen een jaar later ingevoerd, dus per 1 januari 2013. Bovendien vindt verdergaande ontschotting plaats, is de vorming en financiering van een Wsw-herstructureringsfonds voorzien en is er tegemoetgekomen in de uitvoeringskosten.

Verder zijn onder meer concrete afspraken gemaakt over de terugdringing van regeldruk en de verdere ontwikkeling van de e-overheid. De taakstelling rond de RUD's is van de baan, en de vulling van het afvalfonds wordt zonodig wettelijk gegarandeerd.

...maar er is ook nog een zorgpunt

Op het onderwerp Werken naar Vermogen heeft de VNG-delegatie minder kunnen bereiken dan gewenst. De VNG blijft bezorgd over het effect van omvang en tempo van de ingrepen op het gebied van de Wsw voor de SW-bedrijven en daarmee ook voor de gemeenten. Er zijn weliswaar belangrijke financiële afspraken gemaakt (zo komt 400 miljoen euro beschikbaar ten behoeve van een herstructureringsfonds), maar de vrees blijft dat deze in de praktijk onvoldoende zijn. De problematiek strekt verder dan alleen de Wsw; andere elementen zoals de teruglopende re-integratiegelden hangen hiermee samen. De zorg betreft dus het brede werkdomein.

Het voorliggende akkoord opent wel de mogelijkheid voor een nog verdergaande bijdrage van het kabinet aan de herstructureringsopgave van de SW-bedrijven, op basis van een evaluatie na twee jaar waarbij wordt beoordeeld of, en zo ja hoeveel extra financiële middelen noodzakelijk zijn.

Tot meer was het kabinet op dit moment niet bereid. Wij hebben er bij het kabinet op aangedrongen blijvend betrokkenheid te tonen en de helpende hand te bieden wanneer de nu gemaakte afspraken onvoldoende blijken.

Financiën blijven zoals eerder geraamd

De sombere financieel-economische omstandigheden vormden een beperking voor de financiële

mogelijkheden. Dat geldt met name voor de nieuwe taken op het terrein van de arbeidsmarkt, maar ook voor het gemeentefonds in het algemeen. De normeringssystematiek van het gemeentefonds wordt conform onze wens in ere hersteld; de algemene uitkering uit het gemeentefonds blijft zoals het Rijk eerder al had ingeboekt. Vanaf 2012 gaan we weer 'samen de trap op, samen de trap af', met 2011 als startpunt. Het instapniveau is lager dan het zou zijn uitgekomen zonder aanvullend bestuursakkoord van 2009, maar valt binnen de bandbreedte die in dit aanvullend bestuursakkoord is afgesproken. De gevolgen van de onttrekking van de FES-gelden en het effect van de bezuinigingen blijven zoals geraamd. Wij concluderen dat de ontwikkeling van het gemeentefonds helaas op het niveau blijft dat het Rijk reeds had ingecalculeerd en aan de gemeenten gecommuniceerd. De VNG zal zich in de regelmatige overleggen over de financiële verhoudingen blijven inzetten voor betere financiële voorwaarden.

Procedure en verdere besluitvorming

In deze brief zijn uit een veelheid van onderdelen de belangrijkste elementen uit het onderhandelaarsakkoord toegelicht. In de bijlage vindt u de integrale tekst van het akkoord.

Het voorliggende akkoord is een akkoord tussen Rijk, VNG, IPO en UvW. Alles overziende heeft het VNG-bestuur na een intensieve en integrale afweging geconcludeerd dat dit resultaat onder de gegeven omstandigheden het maximaal haalbare is. Wij leggen het daarom aan de leden voor. Indien u in meerderheid instemt met het akkoord, is er sprake van een bestuursakkoord.

Het voorliggende akkoord is een totaalpakket. De (financiële) toezeggingen gelden alleen als u instemt met het akkoord. Indien het akkoord *niet* wordt gesloten, zal de VNG op de afzonderlijke deelterreinen moeten onderhandelen. Het is onduidelijk welke onderdelen van het voorliggende akkoord dan gehandhaafd blijven of verloren gaan. De uitkomst van de analyse van het VNG-bestuur is dat niet-tekenen per saldo niet in het belang van de gemeenten is.

Om u nader te informeren en met u te spreken over het onderhandelaarsakkoord, organiseert de VNG nog een aantal leden bijeenkomsten: op 9 mei in Haarlem, op 10 mei in Zwolle en op 11 mei in 's-Hertogenbosch.

De formele besluitvorming volgt via een stemming tijdens de Algemene Ledenvergadering op 8 juni 2011. Wij zouden het zeer op prijs stellen als u ons in de periode daarvoor de uitkomst van de beraadslagingen in uw gemeente meldt. Daarvoor staat het e-mailadres bestuursbureau@vng.nl open.

Tot slot: het werk begint pas

De afronding van de onderhandelingen vormt het einde van een periode van maanden waarin de betrokken overheden tot elkaar hebben proberen te komen. Dit is in belangrijke mate, zij het niet helemaal, gelukt. Hoe dan ook staat ons de komende tijd heel veel te doen. Dit is ook het begin van een periode waarin de onderwerpen die in het akkoord worden genoemd, moeten worden uitgewerkt en ingevuld. Wij zullen daar met grote voortvarendheid onze bijdrage aan leveren en wij zullen de gemeenten daar intensief bij betrekken.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.